

THOMAS WIIBURG:

Ett produktivt skogsbruk

Sverige ligger på andra plats i världen som exportör av massa och papper. Exporten av skogsprodukter svarar för drygt 20 % av de totala intäkterna av varuexporten och skogsnäringen sysselsätter direkt eller indirekt 300 000 personer. Den skulle kunna expandera ännu mera om skogsbruket stimulerades till en intensiv och uthållig skogsproduktion, skriver Thomas Wiiburg, sekreterare i moderata samlingspartiets skogspolitiska arbetsgrupp. En genomgripande reform av marginalskatterna är nödvändig om avverkningsen skall öka och skogsägarna måste få möjligheter att tillämpa rationella skogsbruksmetoder och använda kemiska medel för att begränsa förbuskningen och skydda mot skadeinsekter.

Sverige är ett skogsland. Skogen har en oerhörd betydelse för oss inte bara ur ekonomisk synvinkel. Därför måste de som förvaltar skogen också ha kunskaper och ansvar när det gäller att förena ekonomiska, ekologiska och kulturella åtgärder.

För vårt lands del, som har en lång tradition på skogsskötselns område och som har ett producerande och inte ett exploaterande skogsbruk, är de biologiska förutsättningarna själva grunden för skogsbruket. Med detta som utgångspunkt kan också målsättningen för skogsnäringen formuleras, nämligen att bidra till att målen om full sysselsättning, ekonomisk tillväxt, balans i utrikeshandeln, regional balans och god natur- och miljövård uppfylls.

Hur förhåller sig då verkligheten just till de ovan formulerade målen?

Bilden är ingalunda entydig. Skogsbruket och skogsindustrin är onekligen mycket stor betydelse för vårt välbefinnande. Nettovärdet av den svenska exporten av skogsprodukter uppgår till ca 26 miljarder kronor, dvs drygt 20 % av den totala varuexporten. Nettointäkten av skogsnäringens valutor är i särklass större än för någon annan bransch. Som exportörer av massa och papper ligger vi på andra plats i världen och när det gäller trävaror på tredje plats. Direkt eller indirekt sysselsätts 300 000 personer.

Skogsbruket är också ofta en förutsättning att behålla jordbruk och en levande landsbygd med tillgång till samhällsservice. Detta är en del av bilden. Den andra delen är tyvärr den att vi, trots förutsättningar, inte sköter skogen på fysisk

en dant sätt att vi tillvaratar våra möjlighe-
ter. Skogsmarkens ägare tillåts helt enkelt
inte att sköta skogen så att den växer så
mycket som möjligt. Kapitalet, många och
välväxande träd, ökar inte så mycket som
borde vara möjligt och därmed ökar inte
heller räntan — de träd, eller skogskubik-
metrar om man så vill — som årligen
borde kunna tas ut.

Diskrepans mellan mål och medel

Orsakerna till detta är många men kan
sammanfattas så att det råder en betydande
diskrepans mellan mål och medel inom
skogspolitiken. Målsättningarna som det i
och för sig inte är något större fel på mot-
svaras inte av åtgärder vid politikens prak-
tiska utförande. Skogsmän, skogsägare,
ekonomer och några politiker har år ut och
år in hävdad värdet av en god skogsskötsel
som grund för att såväl vidmakthålla som
skapa nya resurser. I stor utsträckning har
de gjort detta för döva öron.

Vår framtida ställning som skogsindu-
strieland står och faller med denna indu-
stris förmåga att upprätthålla internatio-
nell konkurrenskraft. Branschen måste
vara lönsam och företagen ha en sådan
betalningsförmåga för virkesråvaran att
skogsbuket stimuleras till en intensiv och
uthållig skogsproduktion. Det allmänna
kostnadsläget blir en för såväl industri
som skogsbruk avgörande faktor. Detta
har skogsnäringen givetvis gemensamt
med all annan industriell verksamhet.
Vad som kommer härutöver är den rent
fysiska tillgången på råvara, vilket är det

speciella för skogsindustrin.

Fortsatt konsumtionsökning och bestå-
ende svårigheter att påtagligt förbättra
den egna skogsproduktionen kommer att
leda till ytterligare underskott av träfiber-
produkter på vår huvudmarknad, Västeu-
ropa. Härtill kommer möjligheter för i
första hand svensk trävaruexport att finna
avsättning på "nya" marknader, tex olje-
producerande länder. På överskådlig tid
torde därför det faktiska utrymmet finnas
för hela den exportvolym av skogsindustri-
produkter som vår råvarubas medger.

Avverkningen måste öka

Nu rådande skogstillstånd medger en ut-
hållig årlig bruttoavverkning på nivån 75
skogskubikmeter. Under kortare tidsperi-
oder kan denna volym överskridas utan att
de framtida avverkningsmöjligheterna
äventyras. Tillgången på avverkningsmo-
gen skog är betryggande även vid en ökad
slutavverkningstakt. På kort sikt finns så-
ledes råvara, om man bara får fram den.
Tyvärr saknas incitamenten.

I den eviga diskussionen om "morot el-
ler piska" har just nu piskans förspråkare
ett visst övertag. Detta oroar skogsägarna
och avverkningsbenägenheten sjunker in-
för perspektivet om en oviss framtid. En-
kelt uttryckt kan man säga att de flesta
kan avverka mer om det dels ger medel
över till återbeskogning och dels finns
regler som stimulerar till återbeskogning
och ungskogsskötsel. I dag finns en vacker
målsättning men få möjligheter att för-
verkliga denna. Detta är på sikt mycket

Det produktiva skogsbruket

oroande. Svag lönsamhet i skogsbruket och minskade möjligheter till god skogsskötsel är ett hot mot skogsnäringens möjligheter att bidra till folkhushållet på det sätt som i dag sker. Än mindre finns några möjligheter att utveckla skogsnäringen ytterligare.

Det centrala i hela utbudsproblematiken är skattesystemet. En genomgripande reform av marginalskatterna är nödvändig för att påtagligt påverka avverkningsbenägenheten inom det privatägda skogsbruket. Intill dess att en sådan omläggning är genomförd måste särskilda, temporära regler införas. I annat fall finns uppenbar risk för att utbudet ytterligare försämras. En administrativt enkel metod är att från inkomst av skogsbruk medge extra avdrag av det slag som beslutats av värmdagen 1981. Effekterna ökar med väsentligt höjda procentsatser.

Återställ lönsamheten

På lång sikt är det utan tvekan skogsägarnas framtidstro om möjligheter till god

skogsskötsel och skogshushållning som helt avgörande. Denna framtidstro beror mycket på vilka åtgärder man är beredd att vidtaga för att återställa lönsamheten i skogsbruket. Möjligheten att tillämpa nationella skogsbruksmetoder är en av förutsättningarna för att återställa framtidstron. Användningen av kemiska medel i skogsbruk det gäller att begränsa en ökande buskning av våra skogar eller som skydd mot skadegörande insekter i syfte att nå god återväxt är metoder som måste avvecklas. Det på sikt allvarligaste miljöhotet mot skogshushållningen – försurningen – måste bemästras. Utan att skogar måste röjas och dåliga skogshushållningsmetoder måste avvecklas och ersättas med bättre skog.

Tyvärr kretsar debatten mer i dag om hur mycket skog eller, rättare sagt, avverkningskapacitet som vi kommer att tappa. Motståndet mot skogsskötselns och skogshushållningens möjligheter att öka våra skogars produktionsförmåga och därmed avverkningskapaciteten ter sig alltmer teoretiska. Detta är en allvarlig utveckling för skogsnäringen och också för vårt land som är så beroende av skogsnäringens resultat.